

UCHWAŁA Nr X.81.2024

RADY GMINY CHRZĄSTOWICE

z dnia 18 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025 - 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025 - 2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chrząstowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Łukasz Nowak

Załącznik

do uchwały nr X.81.2024

Rady Gminy Chrzastowice

z dnia 18 grudnia 2024 r.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2025 - 2030

MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030 jest wieloletnim dokumentem programowym. Ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób bezrobotnych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, pomoc osobom bezrobotnym. Polityka społeczna realizowana przez samorząd powinna być podporządkowana postanowieniom strategii i z nimi konfrontowana. Realizacja określonych w niej zadań odbywać się powinna przy udziale szerokiego forum społecznego, dzięki czemu nie jedna instytucja, a cała społeczność czuje się odpowiedzialna za osiągnięcie celów strategii.

Reasumując strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Rozdział 1

PRAWNE UWARUNKOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

§ 1.1. Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030 zwaną dalej „Strategią”, uwzględniono zapisy innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to:

- 1) ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572);
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572);
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- 4) ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2024 r. poz. 323, 858, 1615);
- 5) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993, z 2024 r. poz. 1615);
- 6) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742 i 743, 858, 1572);
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);

- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812, 2140, 2666, 2754, z 2023 r. poz. 240);
- 10) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241, z 2024 r. poz. 1635);
- 11) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494);
- 12) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
- 13) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, 858, 1222, 1593, 1615);
- 14) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).

2. Przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty, edukacji publicznej i budownictwa socjalnego.

Rozdział 2

POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA

§ 2. Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej, oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla:

- 1) Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- 2) Narodowym Programem Zdrowia 2021-2025;
- 3) Narodową Strategią Integracji Społecznej;
- 4) Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030. Ekonomia solidarności społecznej;
- 5) Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- 6) Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030;
- 7) Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- 8) Narodowym Programem Mieszkaniowym;
- 9) Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego – Opolskie 2030.

Rozdział 3

CHAREKTERYSTYKA GMINY CHRZĄSTOWICE

§ 3.1. Położenie gminy Chrząstowice:

- 1) Położona jest ona we wschodniej części województwa opolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Opola i obejmuje część równiny opolskiej, która wchodzi w skład Niziny Śląskiej. Gmina graniczy:
 - a) od północy z gminą wiejską Turawa (powiat opolski),
 - b) od wschodu z gminą miejsko-wiejską Ozimek (powiat opolski),
 - c) od południowego wschodu z gminą wiejską Izbicko (powiat strzelecki),
 - d) od południa z gminą wiejską Tarnów Opolski (powiat opolski),
 - e) od zachodu z miastem wojewódzkim Opole (miasto na prawach powiatu);

2) Pod względem ukształtowania terenu gmina Chrzastowice należy do terenów płaskich. Przez jej teren przepływają rzeki: Jemielnica (Chrzastawa – potoczna nazwa), Cienka (Ptaszkówka – potoczna nazwa), Sucha, Swornica.

2. Administracyjnie należy do powiatu opolskiego. Na terenie 82 km² zlokalizowanych jest dziewięć sołectw: Chrzastowice, Dębska Kuźnia, Dębie, Dąbrowice, Fالميrowice, Niwki, Daniec, Lędziny i Suchy Bór.

Źródło: na podstawie <http://mapa.targeo.pl/Gmina-Chrzastowice,739345/gmina>

§ 4.1. Sytuacja demograficzna:

1) liczba mieszkańców Gminy Chrzastowice zameldowanych na pobyt stały i czasowy na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 6783 osób. Liczba mieszkańców od 2020 roku utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 1. Wybrane dane statystyczne.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Ludność - ogółem	6 788	6 863	6 915
W tym:			
K	3 467	3 519	3 539
M	3 321	3 344	3 376
Ogółem w wieku przedprodukcyjnym(0-18 lat)	1 216	1 271	1 275
K			
M	579	601	609
	637	670	666
Ogółem w wieku produkcyjnym(19- 59/64)	4 222	4 203	4 230
K			
M	1996	2 009	2 018
	2226	2 194	2 212
Ogółem w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65)	1350	1 389	1 410
K			
M	892	909	912
	458	480	498
Bezrobotni- ogółem	98	94	88
Bezrobotni długotrwale	53	45	40
Bezrobotni z prawem do zasiłku	6	11	10

- 2) Wśród mieszkańców Gminy Chrzastowice dominują kobiety. Analiza kategorii wiekowych mieszkańców gminy pokazuje, że dość liczną reprezentacją mieszkańców obydwu płci są kategorie wiekowe w przedziałach 8-59 lat, tworzą grupę bardziej liczną niż osoby w przedziałach wiekowych 60 lat i więcej. Tak kształtująca się struktura mieszkańców może stanowić istotny potencjał zarówno dla rozwoju gospodarczego gminy, jak i dla działań minimalizujących negatywne zjawiska społeczne.;

Tabela nr 2. Przyrost naturalny Mieszkańców Gminy Chrzastowice w latach 2020-2023

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Liczba mieszkańców
2020	70	82	6793
2021	62	80	6788
2022	60	73	6863
2023	47	69	6915

Źródło: opracowane na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Chrzastowice.

§ 5. Sytuacja gospodarcza:

- 1) w gminie istnieją dobre warunki dla rozwoju rzemiosła i handlu. Obecnie na terenie gminy zarejestrowanych jest ponad 300 podmiotów gospodarczych, są to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Branżami dominującymi są: obróbka drewna (tartaki, zakłady stolarskie), gastronomia, przetwórstwo owoców i warzyw, mechanika i blacharstwo samochodowe oraz usługi budowlane i ślusarskie;
- 2) struktura gospodarstw ulega nieustannym zmianom. Właściciele, posiadający małe gospodarstwa, zaprzestają prowadzenia dotychczasowej działalności rolnej wydierżawiając swoje grunty gospodarstwom towarowym, a sami zakładają firmy usługowe bądź znajdują zatrudnienie w obszarze pozarolniczym. Zauważalny, w ostatnim okresie, niewątpliwie jest rozwój funkcji usługowych, produkcyjnych i rekreacyjnych (turystycznych);
- 3) gmina posiada mało korzystne warunki do produkcji rolnej oraz słabą strukturę gospodarstw rolnych. Dominują gleby średnie i słabe. Grunty orne III i IV klasy bonitacyjnej stanowią 17,5 %, a V i VI – 82,5%. Użytki rolne zajmują powierzchnię 4138,6 ha;
- 4) na niski wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej rzutują, oprócz niskich klas bonitacji gleb, bardzo niekorzystne warunki wodne. Walorami są dobry agroklimat oraz ciekawa rzeźba terenu. Właścicielami gruntów rolnych są w większości rolnicy indywidualni;
- 5) głównym kierunkiem produkcji indywidualnych gospodarstw rolnych jest produkcja zwierzęca i mleka. Z upraw roślinnych dominują zboża, ziemniaki i rośliny pastewne.

Tabela nr 3. Na terenie Chrzastowice w 2023 roku funkcjonowało 850 gospodarstw rolnych, w tym:

Lp.	Powierzchnia gospodarstw (ha)	Ilość gospodarstw (szt.)
1.	1-2	383
2.	2,01 - 5	284
3.	5,01 - 7	41
4.	7,01 -10	50
5.	10,01- 15	47
6.	powyżej 15	45

§ 6.1. Oświata, kultura, sport:

- 1) na terenie gminy funkcjonują:
 - a) 4 szkoły podstawowe,
 - b) 7 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 5 przedszkoli (3 publiczne i 2 niepubliczne) oraz 2 oddziały przedszkolne w publicznych szkołach podstawowych,
 - c) 1 niepubliczny żłobek;
- 2) liczba uczniów w szkołach oraz dzieci w przedszkolach na terenie gminy Chrzastowice:
 - a) szkoły podstawowe – 540 uczniów,

b) placówki wychowania przedszkolnego – 285 uczniów,

c) liczba dzieci w żłobku – 19.

Tabela nr 4. Potencjał wykorzystania miejsc w przedszkolach i żłobkach na terenie Gminy Chrzastowice.

Nazwa placówki	Liczba miejsc	Liczba dzieci
Publiczne Przedszkole w Chrzastowicach	75	75
Publiczne Przedszkole w Dębskiej Kuźni	45	42
Publiczne Przedszkole w Suchym Borze	25	25
Oddziały Przedszkolne w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałem Przedszkolnym w Dębciu	50	44
Oddziały Przedszkolne w Publicznej Szkole Podstawowej Dańcu	50	46
Katolickie Przedszkole Niepubliczne z Nauczaniem Języka Mniejszości Niemieckiej im. bł. Edmunda Bojanowskiego „Ochronka” w Chrzastowicach	48	39
Niepubliczne Przedszkole SUCHOBOREK w Suchym Borze	18	14
Niepubliczny Żłobek „Suchoborek” w Suchym Borze	31	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Chrzastowice, stan na 30 listopada 2024 r.

Rozdział 4

POMOC SPOŁECZNA

§ 7.1. Główną instytucją zajmującą się pomocą społeczną w Gminie Chrzastowice jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzastowicach.

2. Wśród zadań własnych gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej, które realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzastowicach wymienić należy m.in.:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 4) sprawianie pogrzebu;
- 5) dożywianie dzieci;
- 6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- 7) kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tych domach;
- 8) pracę socjalną.

3. Poniżej dane na temat przyznanej pomocy wynikającej z zadań własnych gminy w odniesieniu do liczby korzystających osób. Można zauważyć wyraźny trend spadkowy w liczbie osób korzystających z zasiłków okresowych, jak i celowych w gminie, natomiast liczba korzystających z zasiłków stałych spadła co do roku 2022, zaś w roku 2023 odnotowała wzrost. Za 2-3 mieszkańców gminy rocznie prowadzone są opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Liczba osób korzystających z przyznanej pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzastowicach w latach 2019-2023.

Forma wsparcia	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłki stałe	6	5	8	6	8
Zasiłki okresowe	29	27	28	23	16
Zasiłki celowe	46	64	51	47	30

Forma wsparcia	2019	2020	2021	2022	2023
Schronienie	0	3	4	1	0
Posiłek	14	9	7	6	7
Usługi opiekuńcze	2	1	6	10	9
Sprawienie pogrzebu	2	0	0	0	0
Opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej	2	2	2	2	3
Praca socjalna	198	172	160	252	190

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS, WRiSPZ. Stan na 31.12.2023 r.

4. Poza takimi formami pomocy jak zasiłki, wsparcie finansowe i różnego rodzaju usługi, pracę na rzecz mieszkańców realizują także pracownicy OPS w Chrzastowicach. Jest ona realizowana poprzez pracę socjalną. Można zauważyć wyraźny trend spadkowy w liczbie korzystających z tej formy pomocy natomiast w roku 2022 widać wyraźny wzrost.

5. W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chrzastowicach zatrudniony jest 1 asystent rodziny na ½ etatu. Liczba z którymi współpracował na przestrzeni lat ostatnich lat zwiększyła się z 5 w 2021 roku do 7 w 2023 roku.

Tabela nr 6. Liczba osób współpracujących z asystentem rodziny w latach 2019-2023

Forma wsparcia	Kategoria danych	2019	2020	2021	2022	2023
Asystent rodziny	Liczba asystentów[os.]	1	1	1	1	1
	Liczba rodzin objętych wsparciem [szt.]	6	4	5	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS, WRiSPZ. Stan na 31.12.2023 r.

Tabela nr 7. Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach w latach 2019-2023

Rok	Ilość rodzin	Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej
2019	14	9	18
2020	9	5	10
2021	7	3	10
2022	5	2	8
2023	3	2	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS, MPiPS-03. Stan na 31.12.2023 r.

6. Jak wynika z powyższej tabeli ilość rodzin korzystających z posiłku na przestrzeni 5 lat wyraźnie spada. W porównaniu roku 2019 do 2023 zmniejszyła się ilość korzystających z tej formy pomocy o 11 rodzin.

Tabela nr 8. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Rok	Ilość dzieci	Kwota wydatkowana na wypłatę stypendiów [zł]
2019	22	11 110,40
2020	17	8 816,00
2021	12	6 483,20
2022	7	4 277,60
2023	2	1 495,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS.

Tabela nr 9. Rodziny emerytów i rencistów objęte pomocą

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2019	15	16

2020	29	37
2021	21	22
2022	21	22
2023	12	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS, MPiPS-03. Stan na 31.12.2023 r.

7. Analiza poziomu życia mieszkańców Gminy Chrzęstowice pokazuje nie tylko problemy rodzin wychowujących dzieci. Poziom życia mieszkańców, a właściwie problemy z utrzymaniem odpowiedniego poziomu zaspokajania potrzeb widoczne są też wśród najstarszych mieszkańców Gminy Chrzęstowice. Odzwierciedlają to dane dotyczące liczby rodzin emerytów i rencistów korzystających z systemu wsparcia na poziomie lokalnym. W latach 2021 - 2023 odnotowujemy spadek emerytów i rencistów co jest skutkiem licznych zgonów osób starszych spowodowanych pandemią COVID – 19.

8. Analizując dane statystyczne dotyczące korzystania z pomocy społecznej, należy przyjąć, że fakt korzystania z pomocy społecznej jest wyznacznikiem poziomu życia mieszkańców. Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń muszą bowiem spełniać określone w przepisach prawa kryterium dochodowe (Kryterium dochodowe zostało określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń z pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 1296) i wynosi 600 zł dla osoby samotnej oraz 776 zł dla osoby w rodzinie. To oznacza, że mieszkańcy posiadający dochody niższe niż wskazane kryterium dochodowe mogą otrzymać dodatkowe wsparcie w różnych formach, w tym finansowych), a spełnienie kryterium jednoznacznie potwierdza, że spora grupa mieszkańców Gminy Chrzęstowice ma prawo do świadczeń ze względu na niskie dochody, które nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, są też przyczyną występowania wielu trudności w różnych sferach życia społecznego. Zaznaczyć tu należy, że ww. kryterium dochodowe jest niskie i wiele rodzin, które borykają się z problemami finansowymi nie może skorzystać z pomocy tutaj. Ośrodka z powodu minimalnego nawet przekroczenia owego kryterium dochodowego.

Rozdział 5

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

§ 8.1. Do kompleksowej identyfikacji problemów społecznych na terenie Gminy Chrzęstowice wykorzystano podstawowe narzędzia statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzęstowicach, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jako podstawowy czynnik diagnostyczny uznano powody korzystania z różnych form pomocy. Zestawienie zawiera szczegółowe liczby ewidencjonowane przez OPS - instytucję, która odpowiada za koordynowanie działań prowadzących do rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy.

2. Analiza zebranych informacji wskazuje, że na przestrzeni minionych 5 lat na terenie gminy Chrzęstowice wyraźnie zarysowuje się wiele problemów społecznych. Potwierdzają to prezentowane poniżej dane liczbowe, wskazujące liczbę osób, które otrzymały pomoc w związku z zaistnieniem określonego powodu, definiowanego w kategoriach problemu społecznego.

Tabela nr 10. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej

Problem społeczny	2019	2020	2021	2022	2023
Ubóstwo	31	34	34	33	25
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	1	4	3	1
Bezrobocie	25	26	22	21	17
Nieppełnosprawność	16	15	17	13	14
Długotrwała choroba	18	26	23	19	15
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Alkoholizm	2	2	5	6	4
Narkomania	0	1	2	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0

Problem społeczny	2019	2020	2021	2022	2023
Ochrona macierzyństwa lub wielodzietności	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	18	13	7	6	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OPS, MPiPS-03. Stan na 31.12.2023 r.

3. Wśród przyczyn powodujących problemy finansowe mieszkańców Gminy Chrzastowice od lat na pierwszym miejscu pojawia się bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba powodująca wyłączenie z ról życiowych, ograniczenie możliwości zarobkowania, konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków finansowych na leczenie.

4. Porównanie wartości widocznych w zestawieniu nie pozostawia żadnych wątpliwości dla stwierdzenia, że najbardziej dotkliwym problemem społecznym Gminy Chrzastowice jest bezrobocie. Przedstawione tu liczby są jedynie potwierdzeniem wniosków nasuwających się po zapoznaniu z opisem statystyki udzielanej mieszkańcom Gminy Chrzastowice. Brak zatrudnienia generuje niskie dochody mieszkańców, co w badaniach odzwierciedla liczba osób zakwalifikowanych do pomocy w powodu ubóstwa. Jakkolwiek relatywne definiowanie ubóstwa jest bardzo trudne, to poziom życia grupy mieszkańców Gminy został w tej kategorii zdefiniowany.

5. Analizując dane na przestrzeni lat można zauważyć coroczny spadek rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności. W 2023 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby przewyższyła nieznacznie liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w związku z niepełnosprawnością. Mimo zmniejszającej się liczby osób korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej z analizowanych powodów, problemy osób chorych i niepełnosprawnych w związku ze starzejącym się społeczeństwem mogą stanowić w przyszłości jeden z ważniejszych aspektów sytuacji społecznej w gminie.

6. Istotne miejsce w hierarchii problemów zajmuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Problemy rodzin niewydolnych wychowawczo generują z kolei inne problemy dotyczące szczególnie dzieci i młodzież w okresie dorastania, co obserwowane jest na poziomie innych instytucji, głównie szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy. Przejawia się to brakiem zainteresowania rodziców postępami dzieci w nauce, nieprzygotowaniem dzieci do zajęć szkolnych itp. Problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych są często powodem zaburzeń rozwojowych dzieci.

7. Na mapie problemów społecznych Gminy Chrzastowice rysuje się też problem nadużywania alkoholu. Z diagnozy lokalnych problemów społecznych w roku 2024 wynika, że na terenie Gminy Chrzastowice wzrosła częstotliwość spożywania alkoholu. Warto zauważyć, że liczba osób pijących kilka razy w miesiącu wzrosła do 83%, a jedynie 1 % badanych deklaruje abstynencję. Ponadto aż 79% badanych dorosłych rozpoczęło spożywanie alkoholu przed 15 rokiem życia. Ten wzrost wskazuje na możliwe zmiany w postawach społecznych wobec alkoholu i obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, co może stanowić sygnał alarmowy w kontekście profilaktyki uzależnień. Skutki tej przypadłości społecznej widoczne są w pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która corocznie rozpatruje wiele wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe.

8. Jednym z problemów jaki obserwuje się na terenie gminy Chrzastowice jest problem przemocy domowej. Należy pamiętać o charakterze tego zjawiska, które bardzo często jest trudne do zauważenia poza gospodarstwem domowym, w którym do niego dochodzi.

Tabela nr 11. Dane na temat procedury Niebieskie Karty w gminie Chrzastowice w latach 2020-2023

Kategoria	2020	2021	2022	2023
Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	6	6	12	8
Liczba Posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4	5
Liczba posiedzeń grup roboczych/diagnostycznych - pomocowych	13	20	28	14

DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROZEŃ SPOŁECZNYCH

§ 9.1. W 2024 r. na terenie gminy została przeprowadzona Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Chrzastowice wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- 1) 100 dorosłych mieszkańców;
- 2) 188 uczniów;
- 3) Sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

2. Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Chrzastowice oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego raz zjawiska przemocy, ubóstwa, niepełnosprawności, starzenia się społeczeństwa i innych problemów społecznych.

3. Na potrzeby niniejszej Strategii, w dalszej części niniejszego Rozdziału zaprezentowane zostały wnioski rekomendacje jakie zawarte były we wskazanej wyżej Diagnozie. W opinii mieszkańców gminy Chrzastowice najistotniejszymi problemami społecznymi są: zanieczyszczenia powietrza – smog (100 %) oraz uzależnienie od alkoholu (91%). Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: zakupoholizm (97 %), alkoholizm (96 %), siecioholizm (93%) oraz nikotynizm (93%). Problemy zdiagnozowano w następujący sposób:

- 1) w 2024 roku wzrosła częstotliwość spożywania alkoholu oraz jednorazowe ilości wypijanego alkoholu. Warto zauważyć, że liczba osób pijących kilka razy w miesiącu wzrosła do 83%, a jedynie 1% badanych deklaroowało abstynencję. Ponadto, aż 79% badanych dorosłych rozpoczęło spożywanie alkoholu przed 15. rokiem życia. Ten wzrost wskazuje na możliwe zmiany w postawach społecznych wobec alkoholu i obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, co może stanowić sygnał alarmowy w kontekście profilaktyki uzależnień;
- 2) palenie deklarowało już 88% dorosłych, co sugeruje wzrost popularności tytoniu. Wśród młodzieży inicjacja nikotynowa również wzrosła – 26% uczniów klas 7-8 miało za sobą pierwsze doświadczenia z papierosami. Wzrosła też liczba uczniów, którzy nie widzą problemu w okazjonalnym paleniu papierosów. Zmiana ta może być powiązana z większą dostępnością e-papierosów, które młodzież postrzega jako mniej szkodliwe, mimo że większość nadal zdaje sobie sprawę z ich szkodliwości;
- 3) w 2024 roku nastąpił znaczący wzrost uzależnień behawioralnych, zwłaszcza związanych z używaniem Internetu i smartfonów, które dotknęły większy odsetek młodzieży oraz dorosłych. Szczególnie widoczny był wzrost przypadków nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych i gier online, co mogło mieć związek z nauką zdalną i pandemicznymi ograniczeniami. Młodzież również częściej deklarowała uzależnienie od smartfonów (55% młodszych i 67% starszych uczniów), co wskazuje na rosnący wpływ technologii na młode pokolenie i zwiększone ryzyko negatywnego wpływu na zdrowie psychiczne;
- 4) Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Chrzastowice nie są obce wymienione poniżej doświadczenia. 41% uczniów SP 4-6 oraz 49% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia.

Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości;

- 5) zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiają. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o doznawanie przemocy lub stosowanie przemocy domowej. Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Chrzastowice 6% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 8% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza;
- 6) problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie występuje wśród uczniów szkół Gminy Chrzastowice. Należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. Dla zachowania tych wskazań ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne;
- 7) należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 5% uczniów klas SP 4-6 oraz 20% uczniów SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 13% uczniów z młodszej grupy oraz 42% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne;
- 8) pozytywnie należy ocenić minimalną skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” – 12% uczniów SP 4-6 oraz 8% SP 7-8. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.

4. Mimo pogłębiających się problemów społecznych, relacje uczniów z rodzicami pozostały pozytywne, a w niektórych aspektach nawet się wzmocniły. Większość młodzieży wciąż deklaruwała bardzo dobre relacje z opiekunami i rodzicami (około 90% uczniów), a pozytywne relacje z rodzicami oraz nauczycielami były jednym z najważniejszych czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.

5. Jak wynika z przeprowadzonych badań 76 % mieszkańców gminy Chrzastowice dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takimi jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienie, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

§ 10.1. Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

- 1) kontynuowanie podejmowanych działań informujących o negatywnych skutkach zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych;

- 2) przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem m alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami;
- 3) współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm;
- 4) rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc;
- 5) podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu;
- 6) zwrócenie uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania;
- 7) rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

§ 11.1. Rekomendowane działania dla sprzedawców napojów alkoholowych:

- 1) przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie w punktach sprzedaży alkoholu), działania edukacyjne i dystrybucję materiałów typu plakaty i ulotki, naklejki do umieszczenia w punktach;
- 2) podejmowanie cyklicznych działań kontrolnych, interwencyjnych a także prewencyjno – edukacyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów Alkoholowych np. wykorzystanie procedur badawczo – profilaktycznych;
- 3) zakup i kolportaż materiałów edukacyjnych skierowany do sprzedawców napojów alkoholowych występujących do Urzędu Gminy z wnioskiem o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

2. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją oraz z organem kontrolnym takim jak Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 12.1. Organizacja spotkań, pogadarek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:

- 1) wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji;
- 2) uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie;
- 3) rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy;
- 4) kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia;
- 5) uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów;
- 6) uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie;
- 7) kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznanym;
- 8) dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu;
- 9) postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu;

- 10) podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci;
- 11) ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka;
- 12) poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- 13) poznanie wpływu jaki ma na życie hazard;
- 14) pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.

2. Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców po przez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:

- 1) przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych;
- 2) wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień;
- 3) ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych;
- 4) sposobów wyjścia z uzależnienia;
- 5) ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem;
- 6) przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia;
- 7) zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia;
- 8) przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi;
- 9) omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu;
- 10) omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu;
- 11) najpopularniejsze zagrożenia Internetu;
- 12) jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci, zalety korzystania z Internetu;
- 13) nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem;
- 14) programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

Rozdział 7

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

§ 13.1. Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

2. Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy Chrzastowice, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne).

3. Na podstawie opisu sytuacji społecznej Gminy Chrzastowice oraz zasobów Gminy można wskazać szanse i zagrożenia pojawiające się w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i osobom starszym	
Mocne strony	Słabe strony
-dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej, - skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy,	- brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych,

<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, - duża wiedza pracowników Ośrodka, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać, - mobilność i elastyczność pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, - dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy Chrzastowice, - aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego, - szybka wymiana informacji pomiędzy instytucjami dotycząca naszych wspólnych klientów, - akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami, - duże umiejętności wykorzystania potencjału partnerów społecznych -dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny 	<ul style="list-style-type: none"> - duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów), - brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej takich jak dzienny dom pomocy społecznej, mieszkania chronione -niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej, -pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - program 800+, Aktywny Maluch - dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku, - tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów -możliwość dofinansowania ze środków UE 	<ul style="list-style-type: none"> - słaba kondycja finansowa mieszkańców -stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej - niedostateczne promowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielopokoleniowych przez media i środowisko lokalne
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - działalność gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m.in. motywowanie do leczenia, pomoc i udzielanie wsparcia osobom uzależnionym podejmującym próby zerwania z nałogiem m.in. poprzez pomoc w nawiązywaniu kontaktów z terapeutami, informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówkach leczenia odwykowego. - podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi - pedagodzy i psycholodzy w szkołach, 	<ul style="list-style-type: none"> -brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, -utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, -brak placówki Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej, -brak możliwości dojazdów dla chętnych uczestników, w zajęciach dodatkowych z terenu gminy, - niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych, - brak grup samopomocowych na terenie gminy (AA, czy DDA).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> -brak pozytywnych wzorców w rodzinie -brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży -uzależnienie od komputera i Internetu

Edukacja publiczna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>-wykwalifikowana kadra pedagogiczna, -poczucie bezpieczeństwa dzieci będące wynikiem przynależności do mniejszej społeczności – mniejsza anonimowość, -dobrze zorganizowany dowóz dzieci do szkoły i przedszkola, -aktywność mieszkańców i rodziców, -otwartość i zaangażowanie nauczycieli na nowe pomysły, -dobra współpraca szkoły z władzami lokalnymi, -pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania dla edukacji- konkursy, programy, małe przedsięwzięcia, pomoc sponsorów, -praca w szkole na jedną zmianę, -dobra promocja szkoły i informacja o niej (strona internetowa, Facebook), -pomoc socjalna dla potrzebujących- darmowe obiady, -organizacja i dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci,</p>	<p>- brak specjalistycznych gabinetów, - brak sprzętu do prowadzenia terapii indywidualnej i rehabilitacji uczniów, - mała liczba osób zajmująca się pisaniem projektów, - przestarzałe wyposażenie sal lekcyjnych i gabinetów, - zbyt mała oferta pomocy psychologicznopedagogicznej np. terapia rodzin,</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>-polityka prorodzinna państwa, -rozwój międzynarodowe wymiany młodzieży podniesienie umiejętności językowych i wymiany doświadczeń, -możliwość wykorzystania bazy przez podmioty pozaszkolne, -rywalizacja szkół dla podniesienia umiejętności uczniów, -rozwój regionalizmu i patriotyzmu lokalnego, -dobre kontakty z mediami, -położenie nacisku na edukację wczesnoszkolną w polityce edukacyjnej, -możliwość korzystania z funduszy unijnych,</p>	<p>-brak dobrego prawa oświatowego, brak stabilizacji, nadmiar przepisów, -niedostateczne finansowanie oświaty przez budżet państwa, -malejące zainteresowanie kształceniem ze strony dzieci i rodziców, -wzrastające oczekiwania nieadekwatne do możliwości na linii nauczyciel - rodzic, rodzic nauczyciel, -roszczeniowa postawa młodego pokolenia, -brak chęci dzieci wyjścia z domu i uczestnictwa w ciekawych zajęciach oferowanych przez szkołę, -brak długofalowej polityki oświatowej państwa -niż demograficzny, -duża konkurencyjność w sięganiu po dotacje, -niska świadomość społeczeństwa wagi edukacji,</p>

Rozdział 8

CELE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CHRZĄSTOWICE NA LATA 2025-2030

§ 14.1. W niniejszej Strategii wizje sformułowano w następujący sposób: Gmina Chrząstowice jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- 1) zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby i rodziny potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- 2) zapewnia wysoki poziom życia swoim mieszkańcom poprzez stworzenie odpowiednich warunków i możliwości rozwojowych we wszystkich dziedzinach życia;
- 3) prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;

4) umożliwiała i sprzyja integracji społecznej i lokalnej.

2. Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawione problemy społeczne, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób: Gmina Chrzastowice – bezpieczna, przyjazna, otwarta na potrzeby mieszkańców, zapewniająca wysoki standard życia.

3. Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian.

4. W konsekwencji określono następujące cele strategiczne:

- 1) aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2) rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych;
- 3) świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.

Tabela nr 12. Cele operacyjne i ich realizacja

Cel Strategiczny nr I Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Wykonawcy – realizacja:
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	a) podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, b) współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne, c) szkolenia i warsztaty aktywizujące osoby bezrobotne, d) przyznanie świadczeń finansowych oraz świadczeń w naturze.	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. OPS
2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	a) organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy, b) organizacja zajęć i warsztatów dla osób niepełnosprawnych.	
3. Wsparcie osób ubogich	a) wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego), b) praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem, c) Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży.	
4. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	a) organizacja zajęć i warsztatów dla osób niepełnosprawnych, b) organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących.	
5. Aktywizacja i pomoc seniorom	a) organizacja szkoleń dla seniorów b) organizowanie zajęć integracyjnych dla mieszkańców gminy, c) organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy.	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. OPS 3. Zespół Interdyscyplinarny 4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych	a) rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, b) podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii,	

	<p>c) prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu</p> <p>c) prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych,</p> <p>d) organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych,</p> <p>e) kontynuacja i realizacja programów profilaktycznych.</p>	
<p>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów 2. Liczba przydzielonych lokali socjalnych; 3. Ilość przyznanych świadczeń socjalnych (wraz z kwotą); 4. Ilość wydanych dzieciom posiłków w ramach programu dożywiania; 5. Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek letni i/lub zimowy; 6. Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno-integracyjnych zorganizowanych w Gminie; 7. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego; 8. Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu. 		
<p>Cel Strategiczny nr II</p> <p>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</p>		
Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Wykonawcy – realizacja:
1. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych – rozszerzenie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych	a) wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy.	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wójt 2. OPS 3. Zespół Interdyscyplinarny 4. Oświata
2. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	<p>a) poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin,</p> <p>b) usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i socjalną,</p> <p>c) kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej.</p>	
3. Wspieranie rodzin wielodzietnych	<p>a) praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych,</p> <p>b) zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem,</p> <p>c) organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.</p>	
4. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	<p>a) podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną,</p> <p>b) szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi,</p> <p>c) szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.</p>	
<p>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego; 		

2. Wprowadzenie rozwiązań w zakresie komunikacji między instytucjami;
3. Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji;
4. Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
5. Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek;
6. Liczba zajęć doksztalających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć);
7. Liczba świetlic młodzieżowych;
8. Liczba szkoleń dla pracowników pomocy społecznej;
9. Skala udzielonej pomocy – ilość zapewnionej odzieży oraz artykułów szkolnych.

Cel Strategiczny nr III
Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo

Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Wykonawcy – realizacja:
1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej	a) tworzenie projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat.	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. OPS 3. Zespół Interdyscyplinarny 4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności	a) wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych pozarządowych b) promowanie osób starszych i niepełnosprawnych jako pełnowartościowych członków społeczeństwa c) pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności	
3. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących	a) likwidacja barier architektonicznych - Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych b) świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych c) szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych d) pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych	
4. Ograniczenie zjawisk uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemu alkoholizmu	a) wdrażanie programów profilaktycznych b) intensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja programów profilaktycznych i kampanii społecznych	
5. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.	a) prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych, b) promocja modelu zdrowego stylu życia, c) organizacja zajęć sportowo rekreacyjnych, d) monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży,	
6. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.	a) wdrażanie projektów i programów promujących ekologiczny styl życia.	

Wskaźniki oceny realizacji Strategii:

1. Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno – integrujących zorganizowanych w Gminie;

2. Poziom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych ;
3. Liczba stworzonych kampanii edukacyjnych dot. problematyki szkodliwości alkoholu;
4. Liczba zapewnionych usług opiekuńczych;
5. Skala dostępności do lekarzy specjalistów na terenie Gminy;
6. Skala dostępności do usług rehabilitacyjnych na terenie Gminy.

Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania.

Rozdział 9

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

§ 15.1. Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- 1) zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych;
- 2) wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- 3) wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej).

Tabela nr 13. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby osób bezrobotnych, - aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, - zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, - wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie;
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> - poprawę warunków życia mieszkańców, - zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom;
Osoby starsze	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej - wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, - powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych;
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. - powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, - podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, - wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe,
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, - łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, - rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny
Przemoc domowa	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, - zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, - ochrona ofiar przemocy domowej,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	- prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, - rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska domowej.

Rozdział 10

SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

§ 16. Strategia zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- 1) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy (odpowiedzialny za bieżące wdrażanie Strategii);
- 2) Rada – organ stanowiący (uchwała budżet, pełni nadzór nad realizacją Strategii);
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza (odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring).

§ 17. Ramy finansowe Strategii:

- 1) głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych;
- 2) polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państw;
- 3) udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych;
- 4) wsparcie przez sponsorów, przedsiębiorców, inne podmioty gospodarcze oraz osoby fizyczne. Środki finansowe niezbędne do wdrażania Strategii mogą pochodzić z budżetów przeznaczonych na ustawowe zadania publiczne, statutową działalność instytucji i organizacji (w tym organizacji pozarządowych), a także z grantów pozyskiwanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

§ 18. Instrumenty realizacji Strategii:

- 1) wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji Strategii. Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Chrzastowice będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców;
- 2) w tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

§ 19. Monitoring i ewaluacja:

- 1) W ramach realizacji Strategii prowadzone będą działania monitorujące oraz ewaluacyjne, umożliwiające śledzenie postępów we wdrażaniu zadań i osiąganiu założonych celów. Działania monitorujące będą prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzastowicach w trybie ciągłym, monitoring realizacji działań będzie analizowany po każdym roku obowiązywania Strategii. 2. Ewaluacja jako obiektywna ocena realizacji Strategii, a więc osiągnięcia wskaźników realizacji zadań i osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych przeprowadzona będzie w roku 2030 i będzie się wiązała z rozpoczęciem prac nad nowym dokumentem. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzastowicach, z ewentualnym udziałem ekspertów zewnętrznych.

§ 20. Zmiany w Strategii:

- 1) wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Chrzastowice;
- 2) w szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzastowicach. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie gminy organizacji, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

§ 21.1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Chrzastowice;
- 2) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 3) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób doznających przemocy domowej;
- 4) Program współpracy Gminy Chrzastowice z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

2. W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Rozdział 11

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

§ 22. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwala na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

§ 23. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzastowice dostosowana jest do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

§ 24. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią

osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych W stworzeniu lokalnego systemu rozwiązań problemów społecznych.